

Friland Alken – en international landsby

Oplæg til vision for et område der ligger mellem Bjedstrup og Alken på ca . 1 km²- 100 ha.

Forord

Indledningsvist vil jeg pointere, at det er min vision, som ved at den nu er blevet formuleret og sendt ud i verden, også er givet fri. Så se på det og bliv inspireret og medskaber, så din vision også vil blive hørt og inddraget.

Dernæst har jeg været i syv sind med hvordan visionen skulle præsenteres. Normalt i bosætningsprojekter, skaber man en gruppe omkring et projekt, derefter finder et stykke jord til salg og som man laver en købsaftale på med den klausul at salget kun realiseres hvis projektet kan godkendes af kommunen og lokalbefolkningen gennem en ny lokalplan for området.

I dette tilfælde valgte jeg at gå direkte til jordens ejer inden jeg ville gå videre til områdets beboere, for at skabe folkelig forankring og et fælles projekt, som vi derfra kunne gå videre med til kommunen.

I slutningen af februar 2016 præsenterede jeg idéen for Jordens nye ejer, Karl Ole Jocumsen fra Svejstrup Østergaard. Det kan forekomme særdeles grænseoverskridende at jeg skaber en vision om et projekt på Karl Oves jord i henhold til "ejendomsrettens ukrænkelighed". Hertil skal siges, at Jocumsen købte den for meget nylig til overtagelse 1. februar 2014, hvor vi som lokale borgere kun lige var begyndt at fundere over mulighederne for et folkeligt projekt bl.a. formuleret af Enhedslisten i Skanderborg (Se bilag). Derudover håbede jeg, at Jocumsen ville prøve at sætte sig ind i den dybe folkelige rørelse der kunne skabes med et sådant projekt, som han kunne blive fødselshjælper for, og dermed gå i Østergaards tidligere ejer og andelsforkæmper Anders Nielsens fodspor. Og endelig, så ejer Jocumsen ca. 415 ha og dyrker på ca. 900 ha, så måske kunne der godt være plads til lidt velvilje.

Så det var med spænding jeg ventede på hans svar. Hans svar i marts var at han syntes det lød som et spændende projekt, men at han

udover Alken Østergård med 3 tilhørende ha ikke pt. havde planer om at sælge jord fra, idet den jo indgik som fundament for hans landbrugsproduktion.

Så store idéer som denne tar tid at modnes, så måske med tiden vil det kunne ske, at nogen samler projektet op og realiserer det et eller andet sted.

Men jeg vil gerne præsentere projektet, som det så ud da jeg sendte Karl Ole det, og som måske kan vække lidt inspiration, evt. at Alken Østergård kunne købes af en lokal fond og måske realisere et lokalt flygtningeprojekt.

Den nedenstående vision er jo allerede forældet i og med at Karl Ole har sagt nej, men jeg synes alligevel, at den fortjener at komme til områdets kendskab. Vi kender jo ikke morgendagen nogen af os, så måske engang....

Venlig hilsen
Troels

Visionen

Visionen er at etablere en Fond, der køber dette område fri til økologi og bæredygtige bosætninger, anlagt som mange mindre enheder/skovhaver, som kan rumme mange former for bosætninger med en gennemsnitlig størrelse på 1/2-2 hektar, dvs. ca. 50-100 bosætninger i alt, alle sammen underlagt nogle enkle dogmer indenfor 4 store søjler : økologi, det sociale, økonomi og spiritualitet/energi. Dogmer, som alle handler om at opnå større frihed, åbenhed, ansvar og forbundethed.

- Det kunne være 20-50 almindelige familier, bofællesskaber, mindre økologiske landbrug med lidt jord.
- Det kunne være flere socialpædagogiske bosætninger, evt. en antroposofisk bosætning a la Hertha Levefællesskab, og/eller andre, incl. forskellige værksteder og landbrug/ mejeri, bageri.
- 10 oldekoller, hvor områdets ældre kan bo sammen.
- 50 lejeboliger.

- Flere spirituelle bosætninger incl. et stort internationalt tempel, et internationalt forskningsinstitut/højskole om energi og et retreat-område, gerne oppe ved den store sø.
- Et større område udlagt som en flygtningelandsby, eller mindre flygtninge-bosætninger blandet med de andre bosætninger

Baggrund

Idéen udspringer af mange forskellige idéer, der alle har fællesskabet og økologien som fokuspunkt. Helt lokalt udsprang de første tanker, da vi var nogle der købte Kirstinelund i 1992 og gerne ville have købt en del af landdalen og omdanne den til et frit og åbent naturområde for alle, hvor vi ville genoprette dalen med et frit åløb og skovbevoksning. Det blev ikke til noget dengang, og men selve drømmen om dette lever i bedste velgående.

Senere blev jeg selv og mange andre dybt engageret i økosamfundsbevægelsen både herhjemme og i udlandet. Og de næste år blev den økologiske eksperimentalzone introduceret som en form for samfundseksperimenter, som samfundet skulle udlægge i alle kommuner, for at understøtte eksperimenter i samfundsmålestok, som samfundet efterfølgende kunne lære af. Et projekt af denne karakter så dagens lys i Halkær Ådal i Himmerland, og der er kommet en mængde meget spændende projekter ud af det med flere bosætninger og økologiske bedrifter og samarbejde på kryds og tværs. Idéen går i korte træk ud på, at man definerer et område, hvor indenfor der gælder andre og mere økologiske regler, men at man samtidig har nogle større frihedsgrader til at eksperimentere omkring livsformer, boligbyggeri, intern lokal handel etc.

Et andet projekt som de fleste danskere kender er Friland på Djursland, som var Steen Møllers idé, men som også udsprang direkte ud af frizone-tanken. Her opereres med 3 regler: Ingen affald, ingen gæld og mere selvstændig lokal virksomhed. Friland har nu 3 bosætninger med i alt 40 hustande og ca. 110 beboere. Og i øvrigt Jordan ejes af en fond, der udlåner jorden til Andelsforeningen. Hver andelshaver har råderet over en jordlod, hvor der kan bygges hus og anlægges privat have.

Det og meget andet var baggrunden for at jeg i 2002 var på et internationalt økosamfundskursus EDE på det store bofællesskab Findhorn i Skotland. Her arbejdede vi 24 mennesker fra hele verden med alle de aspekter af et bofællesskab, der skulle til for at kunne etablere sig, det være sig: Det at skabe en gruppe omkring et projekt, økonomi - konfliktløsning- byggeri- permakultur-design osv. I løbet af denne tid dykkede vi også ned i forskellige bosætningsprojekter i verden, heriblandt dette projekt, blot i en endnu større

udgave, hvor eksperimentalzonen strakte sig fra Mossø til stormosen, altså hele det lokale afvandingsområde.

Afslutningsvis var der en international spirituel konference med afsæt i interkulturel forståelse mellem religiøse retninger, og der blev lavet et ritual hvor der blev læst tekster fra alle verdens store religioner og bedt en bøn for fred. Og derefter blev alle inviteret- hvis de ville – til overfor de 300 tilstedeværende at udtale hvad de ville gøre for at få fred og bæredygtighed i verden – og her lovede jeg at bære denne idé frem i vores lokalsamfund!!

Jeg har i flere omgange forsøgt at få Bjedstrup Skole til at være med på at udvikle denne idé, fordi jeg synes at børnene skulle være med i denne proces, men det er ikke lykkedes.

Og så blev jorden til salg, og igen var idéen oppe, hvor Maria Temponeres, bosiddende på Kirstinelund og Enhedslisten i Skanderborg foreslog at en fond købte området og udlagde det i mindre jordlodder til små økologiske jordbrug (Bilag 1). Men i første omgang er jorden nu solgt til Østergård.

Men verden er jo i konstant forandring og netop nu er der jo grøde i flygtningedebatten. Hvor skal de være, og alle slås for ikke at få nogen. Så nu synes jeg at dette projekt også kan bruges i denne debat, og ikke bare som en debat, men som en konkret anvisning på hvordan et lokalsamfund kan have overskud til i samarbejde med kommunen at skabe økologiske bosteder – også for flygtninge.

Så efter 14 år fremlægger jeg hermed et rimeligt løst, men også rimeligt gennemtænkt projekt, som jeg håber, kan blive omdrejningspunkt for en seriøs lokal arbejdsgruppe eller flere arbejdsgrupper og ret hurtigt en konkret ansøgning og samtale med kommunen og med Østergård i Svejstrup.

Økonomi

Området blev solgt i 2014 for ca. 30 mio. kroner af Østergård i Svejstrup. Ideen kunne være at sende et brev med en forespørgsel på at vores fond køber det af Østergård. Og at vi får 3 år til denne proces. Dvs. At fonden i hvert fald skal skrabe sammen til en udbetaling, og have en plan klar til realisering af de øvrige midler eller afbetaling på lån. Det kunne f.eks. være ved salg eller langvarige udlejningskontrakter af jordlodder.

Fonden kunne arbejde for et differentieret ejerskab med andelsboliger, leje- og ejerboliger a la projektet i Munkesøgård ved Roskilde, eller med en generel leje.

Perspektiv

Jeg er ret sikker på at netop dette områdes beboere, som jo fortrinsvis er tilflyttere fra hele landet, og som har en alternativ tankegang og livsform, kunne føle sig inspireret til at spytte i kassen til et overdådigt og spændende projekt,

som – er jeg overbevist om – kan få vidtrækkende betydning – langt udover hvad denne matrikel byder – og det lige fra start. Vesteuropa står i øjeblikket med en akut situation i forhold til de mange mennesker, som kommer hertil.

Og i et langt videre perspektiv handler det om forståelse og medfølelse, både i forhold til mennesker og naturen. Og denne natur er på langt sigt truet af vores ødelæggelser og vores samfund udfordret af langt større og mere gennemgribende miljø-folkevandringer. Så det vi oplever nu er- som jeg ser det- en prøve på, hvordan vi kan takle de næste udfordringer.

Min egen personlige interesse og der hvor jeg selv kunne tænke mig at lægge min hovedkraft, er i idéerne omkring et meditativt praksis-fællesskab og opbygningen af et frit kærligheds-tempel og i det hele taget i beskyttelsen af den hellighed, som jeg føler er et af Langdalens karakteristika.

Det er mit håb, at mange vil tage imod denne drøm med samme entusiasme, som jeg og med mig mange andre – har og har haft i mange år. Og at den entusiasme kan skabe en lokal initiativgruppe omkring en konkret vision., som kan præsenteres for Svejstrup Østergård og Skanderborg Kommune.

Optimistisk forestiller jeg mig, at en aftale med Østergård og Skanderborg Kommune i løbet af i år eller næste år, kunne betyde at selve projektet så småt kunne starte med projektering i 2017-18, eller at visionen blot skrinlægges pga. modstand. Men så kan det jo være, at idéen får lov at ulme i folkedybet, og dukke op i en ny skikkelse – samme sted eller et helt andet sted. – engang i fremtiden.

Venlig hilsen

Troels Dilling-Hansen, Bjedstrupvej 31a,, 8660 Skanderborg

Bilag 1:

Alkengårds fremtid: økologisk fødevareproduktion?

Der er forlydender om at Alkengård er sat til salg. Det er en enestående chance for beboere i Alken og omegn til at være med til at skabe en anden fremtid for hele området.

Nu har vi fået vores smukke købmandsbutik. Forestil jer den butik bugne af lokalt producerede grøntsager og æg, mælk og kød hele året rundt. Forestil jer alle de marker, der nu tilhører Alkengård er blevet til flere mindre økologiske landbrug, som samarbejder med købmanden om at producere det der er brug for i lokalsamfundet, og også sælge overskuddet i Skanderborg og Århus. Forestil

jer unge familier og bofællesskaber flytte til Alken for at leve af at dyrke jorden. Grupper af nuværende Alkenborgere kan danne græsnings-laug på dele af arealerne. Måske kan Alken med tiden få sit eget osteri og mikrobryggeri.

Hvis der kunne skabes grundlag for, at dygtige økologiske landmænd og -kvinder kunne få muligheden for at dyrke jorden, og der samtidig er et stærkt netværk om stabil afsætning af de producerede varer kunne det være en omkring købmanden i Alken og Gårdbutikken i Skanderborg, kunne det blive til virkelighed.

Foreningen Frie bønder - Levende land, har lavet økonomiske beregninger, der viser at små landbrug har en reel fremtid i Danmark, og er mere rentable end de store industrielle landbrug.

Ejerskabsforholdene til jorden kan tænkes på forskellige måder. Det er nærmest umuligt for enkeltpersoner eller små grupper at få lån til at købe jord. Jorden kunne i stedet være ejet af en fond eller af Skanderborg kommune, måske en kombination af disse. Der kunne så indgås aftaler om forpagtning af jorden til interesserede, og i den forbindelse kunne stilles forudsætninger såsom krav om pesticid-frie eller økologiske dyrkningsmetoder.

Hvis liste Ø bliver repræsenteret i det kommende byråd, vil vi gøre alt hvad vi kan for at kommunen indgår i et samarbejde med Alkenborgere om at købe Alkengård. Der er forskellige statslige puljer, som kommunen kan søge, for at skaffe midler til projektet. Enhedslisten har flere gange i folketinget fremsat forslag om en statslig jordbrugerfond, med det formål at opkøbe gældssatte konventionelle landbrug, og bortforpagte jorden til økologisk brug, for at beskytte grundvandet. Den fond er endnu ikke blevet oprettet, men der er muligheder indenfor de puljer, der er afsat i finansloven til grøn vækst.